

Pokrov – Ochrana Presvätej Bohorodičky

„Jesenný sviatok, sviatok Máriinej ochrany, je u nás zvlášť obľúbený, hoci nevznikol na Rusi, ale v Konštantínopole, a síce – aj keď sa nám to dnes zdá čudné – ako oslava víťazstva nad našimi predkami, ktorí v tej dobe obliehali hlavné mesto,“ vysvetlil popredný ruský pravoslávny kňaz a teológ Alexander Schmemmann (†1983) v jednej zo svojich kázni, ktoré predniesol v ruštine v rádiu Slobodná Európa pre prevažne neveriacich poslucháčov v Sovietskom zväze.

Traduje sa, že keď počas vlády byzantského cisára Leva Múdreho v roku 910 pohanskí kyjevskí Rusi obliehali Konštantínopol, hlavné mesto Byzantskej ríše, niektorí veriaci sa modlili v mariánskom chráme v mestskej časti Blacherny a uvideli Bohorodičku, ako sa modlí za mesto a drží nad ním ochranný plášť. A ako sa to v dejinách nezriedka stáva, lokálna udalosť,

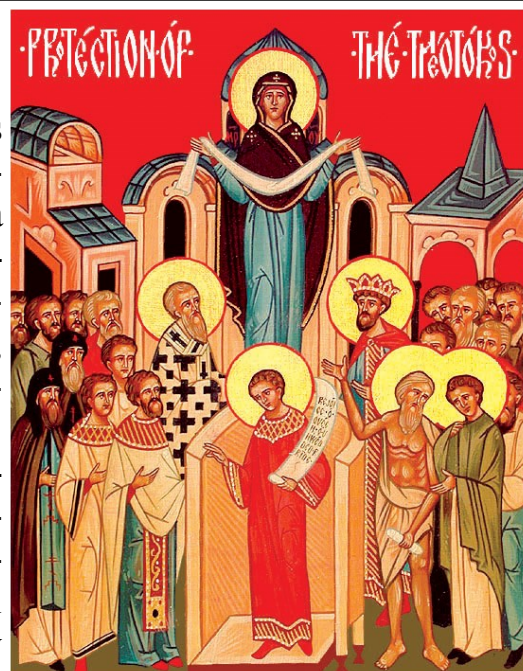
ohraničená lokálnymi okolnosťami, takpovediac prerástla samu seba, nabrala dimenzie celého sveta a nadobudla význam pre celé ľudstvo. V zabudnutí sa ocitla historická súvislosť a konkrétne okolnosti, zostal však obraz matky, ktorá prikrýva, ochraňuje a utešuje svoje deti v tiesni.

Podľa protojereja Schmemmanna sa sviatok presvätej Bohorodičky Ochrankyne stal „základom vnímania Márie ako matky, ktorá pod krížom dostáva celé ľudstvo za svoje deti, ktorá ako matka prijíma do svojho srdca všetky naše trpkosti, utrpenia, ustavičnú bolesť nášho pozemského bytia. „A tvoju vlastnú dušu prenikne meč, aby vyšlo najavo zmýšľanie mnohých srdc...“ (Lk 2,35). Hlboko do duše veriacich prenikli tieto slová spravodlivého starca Simeona, vyslovené v deň, keď Mária priniesla dieťa do chrámu, aby ho zasvätila Bohu. Matka Ježiša Krista, ktorá pociťovala strašnú bolesť súcitu a účasti, keď stála pod krížom svojho syna, sa takpovediac stala darom pre nás ľudí, darom materinskej lásky, materinského súcitu a materinskej účasti... V priebehu stáročí ľudia videli túto zreteľnú ochranu sveta a vnímali ju svojím duchovným zrakom, tešili sa z nej a nachádzali v nej útechu a pomoc.“

Grécke korene sviatku Ochrany Božej Matky

Oslava Bohorodičky „Ochrankyne“ (gr. Skepé) bola spočiatku iba miestnym sviatkom gréckej cirkvi. Po dobytí Konštantínopola osmanskými Turkami v roku 1453, čím padla Byzantská ríša, ho sklamaní Gréci dokonca prestali sláviť. Dnes to už neplatí. Svätý synod Gréckej pravoslávnej cirkvi však v roku 1952 presunul sviatok Ochrany Božej Matky z 1. na 28. októbra. Gréci pravoslávni hierarchovia ho spojili s poďakovaním za zahanbujúcu porážku Talianska, ktoré 28. októbra 1940 napadlo Grécko. Gréci vojaci dosvedčili mnohé zázraky Božej Matky počas grécko-talianskej vojny (1940 – 1941).

Nevieme, prečo bol sviatok Ochrany Božej Matky pôvodne ustanovený na 1. októbra. Možno to súvisí s tým, že práve tento deň je v byzantskom liturgickom kalendári venovaný spomienke na sv. Romana Sladkopevca, ktorý zložil veľké množstvo bohoslužobných hymnov na počesť presvätej Bohorodičky.

Kult Bohorodičky Ochrankyne na Rusi

Sviatok presvätej Bohorodičky Ochrankyne (osl. Pokrov) sa začal sláviť na Rusi na podnet Andreja Bogolubského (†1174). Cirkevnoslovanský pojem Pokrov je doslovným prekladom gréckeho slova Skepé (ochrana, obrana, útočisko). Kyjevské veľkoknieža sa o príslušnej udalosti dozvedelo zo životopisu svojho patróna sv. Andreja Jurodivého (blázna pre Krista). Tento svätec slovanského pôvodu sa zúčastnil aj so svojim učeníkom Epifánom na modlitbovom zhromaždení v blachernskom chráme, ktoré sa mohlo konať práve 1. októbra.

Počas modlitby uprostred zástupu svätý Andrej Jurodivý „jasne videl na vlastné oči Paniu veľmi vysokej postavy, ako prichádza cez cárske dvere, obklopená vznešeným sprievodom. Sprava a zľava ju svojimi rukami podopierali ctihodný Predchodca Ján Krstiteľ a Syn hromu - evanjelista Ján; sprevádzal ju nespočetný zástup svätých... Keď sa zástup dostal k ambónu [polkruhovitému vyvýšenému miestu pred ikonostasom], Andrej sa obrátil k svojmu učeníkovi Epifánovi a spýtal sa ho: „Vidíš Vládkyňu a Paniu?“ On odpovedal: „Áno, vidím, môj duchovný otec.“ A pred ich očami, keď nadlho sklonili kolená, sa Pani modlila, pričom jej stekali slzy z božskej a nepoškvrnenej tváre. Po skončení modlitby vstúpila do svätyne, kde sa znova začala modliť za ľud, ktorý ju obklopoval. Potom si zložila žiarivý plášť, s veľkou vznešenosťou ho rozprestrela a svojimi čistými rukami ním zakryla všetok ľud, ktorý pod ňou stál. Tí, čo videli tieto neobyčajné veci, značný čas na to hľadali a celé vnútro [chrámu] ožarovala božská sláva.“ (Acta Sanctorum)

Sergej Bulgakov: Božia Matka plače nad svetom

Veľký ruský mysliteľ a teológ 20. storočia Sergej Bulgakov (†1944) v homílii k sviatku hovorí, že „Bohorodička sa modlila v slzách nielen pred tisíc rokmi, ale modlí sa aj dnes, vždy a všade, až do konca vekov. A jej ochranný plášť prikrýva... nielen tých, ktorí tam vtedy boli prítomní, ale celý ľudský rod. Nad celým svetom a aj nad nami hriešnikmi sa skvie ochraňujúci a zachraňujúci ochranný plášť Božej Matky, aj keď nemáme oči, ktoré by boli hodné to vidieť. Božia Matka sprostredkúva [kontakt] medzi zemou a nebom. Je obhajkyňou sveta, ktorá vynáša modlitby k trónu Božej slávy. Ona je láskavá a milosrdná, milostivá a súcitná, odpúšťajúca a pomáhajúca. Nesúdi, ale trpí so všetkými. Nie je ani pravdou súdu, ani súdom pravdy, je materinskou príhovorkyňou. A pri poslednom súde svojho Syna bude prosiť spravodlivého Sudcu o odpustenie.“

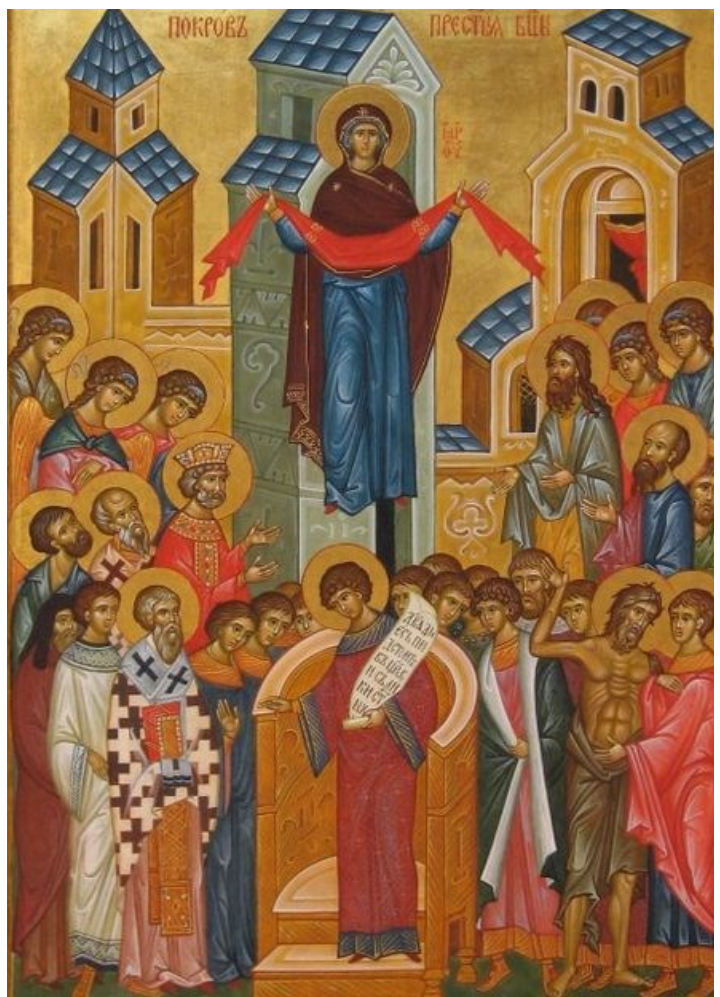
A otec Sergej Bulgakov vysvetľuje ďalej: „Hriech a bolesť sveta zraňujú Máriino milujúce srdce. Na zlobu a hriech odpovedá Božia Matka láskou a slzami; meč preniká jej srdce aj dnes. Božia Matka plače nad svetom. Čo znamená toto tajomstvo? Svet plače nad sebou prostredníctvom jej slz. Utrpenie a bolesť sveta sú aj jej zármutkom... Ona je matka!... Keby ľudské oči zbadali svetlo Božej Matky vo svete, spoznali by tajuplne sa uskutočňujúcu premenu sveta. Keby tvrdé srdcia zbadali jej slzy, rozochveli by sa a zmäkli. Neexistuje totiž skamenené srdce, ktoré by nezmäklo pred touto milosrdnou láskou. Na zlobu odpovedá Bohorodička láskou, na hriech slzami, na tupenie odpustením...“

A otec Sergej Bulgakov pokračuje: „Svet vo svojej bolesti nie je ponechaný sám na seba, človek nie je opustený vo svojom zármutku. Materinské srdce je zraňované a trhané, spolu s nami plače Božia Matka nad nami. My predsa vieme, čie srdce naše hriechy zraňujú, čie slzy obmývajú náš pád... Ruský ľud si zamiloval sviatok Máriinej ochrany, ktorý vznikol v ďalekom Konštantínopole. Avšak nie tam, ale v ďalekých severných krajoch začali s radosťou ospevovať a oslavovať ochranu sveta Božou Matkou. Duša nášho ľudu sa priklonila k tomuto zázračnému zjaveniu, po celej našej krajine sa týčia chrámy, ktoré sú zasvätené Máriinej ochrane...“

Na oficiálnej večernej bohoslužbe (tzv. večerni), ktorou sa 30. septembra večer po západe slnka vstupuje do slávania sviatku Ochrany presvätej Bohorodičky (1. október), gréckokatolícki i pravoslávni Slovania spievajú:

„Všetci veriaci sme sa dnes zišli, aby sme oslávili Matku Krista Boha, nepoškrvnenú kráľovnú vesmíru, Pannu Prečistú, ktorá vo svojej добрote ustavične spína ruky k Synovi. Tak ju na oblakoch videl ctihodný Andrej, ako svojim ochranným plášťom prikrýva ľudstvo. Preto jej vrúcne spievajme: Raduj sa, naša ochrankyňa, záštita a útočisko našich duší.“

„Vládkyňa, Boh ťa vyvýšil nad všetkých, čo sú na nebesiach i na zemi. Ty si nad cherubínov slávnejšia a všetko tvorstvo prevyšuješ dôstojnosťou. Kristus ťa daroval kresťanskému ľudu ako mocnú ochrankyňu, aby si ho zástávala a zachránila hriešnikov, všetkých, čo u teba hľadajú útočisko. Preto ťa velebíme ako svoju zástankyňu a okázalo slávime sviatok tvojej Ochrany. Skrze teba pokorne prosíme Krista, aby nás obdaril hojnými milosťami.“

Liturgický program od 30.09.2024 do 13.10.2024

<i>Dá-tum</i>	<i>Čas</i>	<i>Program</i>	<i>Úmysel</i>	<i>Liturgický kalendár</i>
30.09 Po.	16:00	Sv. liturgia csl.	† Marián Balušinský (9 dňová)	Svätý hieromučeník Gregor, biskup veľkého Arménska
01.10 Ut.	17:00	Sv. liturgia csl.	ZBP prvospovedajúcich detí	PRESVÄTÁ BOHORODIČKA OCHRANKYŇA Myrovanie
02.10 St.	17:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Čubovej	Svätý hieromučeník Cyprián a svätá mučenica Justína.
03.10 Št	16:00	Sv. liturgia csl.	† Eliáš Vančík (9 dňová)	Svätý hieromučeník Dionýz Areopagita.
04.10 Pia.	17:00	Sv. liturgia csl.	ZBP členov arcibratstva	Svätý hieromučeník Hierotej, aténsky biskup.
05.10 So				Svätá mučenica Charitína.
06.10 Ne.	10:00	Sv. liturgia csl.	ZBP r. Firmentovej	NEDEĽA 20. TÝŽDŇA PO PÄŤDESIATNICI 3. hlas
07.10 Po.	17:00	Sv. liturgia csl.	ZBP r. Dany Stašenkovej	Svätí mučeníci Sergej a Bakchus.
08.10 Ut.	17:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Heleny Kopčíkovej 75	Naša prepodobná matka Pelágia.
09.10 St.	17:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Skaličanovej	Svätý apoštol Jakub Alfejov.
10.10 Št	17:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Guľašovej 178	Svätí mučeníci Eulampios a Eulampia.
11.10 Pia.	17:00	Sv. liturgia csl.	ZBP r. Luteránovej 55	Svätý apoštol Filip, jeden zo siedmich diakonov
12.10 So	08:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Márie Bardákovej	Svätí mučeníci Probus, Tarach a Andrník
13.10 Ne.	07:00 08:00 10:00 11:30 15:00	Utierenň Sv. liturgia csl. Sv. liturgia sl. Sv. liturgia rom. Večiereň	Za farské spoločenstvo ZBP r. Leškovej 332 Na úmysel darcu	NEDEĽA 21. TÝŽDŇA PO PÄŤDESIATNICI Pamiatka svätých otcov siedmeho všeobecného snemu. 4. hlas